

NAS GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev
:: za Slovenijo v Ljubljani. ::

Cena posamezne številke 1 Din.

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina 20.—

Cetrletna naročnina 10.—

Za inozemstvo je dodati poštnino.

===== Oglasi po ceniku. =====

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta št. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani

Upravištvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Dr. Fran Hubad (Ljubljana):

Ali je redukcija uradništva sedaj v Sloveniji zakonito dopustna ali ne?

II.
(Dalje.)

Upam, da se mi je posrečilo s prejšnjimi izjavami dokazati, da je redukcija uradništva v Sloveniji že na podlagi ustave nedopustna.

Našli se pa bodo sigurno še marsikateri, ki bodo morda o tem dvomili ter bodo rekli, zakona št. 70 in 56/22 velita tako in bosta.

Vsled tega smatram za potrebno, da dokažem tudi zgolj na podlagi teh dveh zakonov, da je tudi po teh redukcija, kakor se sedaj vrši, nedopustna.

V dokaz potrebe tega dokaza se sklicujem na dejstvo, da je imela pomotna razlaga teh zakonov, v kolikor se tičeta redukcije, za nekatere kolege, ki so prišli nolens volens na redukcijsko listo, zelo, zelo občutne gmotne posledice.

A. Ugotoviti moram tu najprej, da si nasprotujejo določila zakona št. 70 in 56/22 glede redukcije docela.

V sklad se jih more spraviti le potom pravilne interpretacije.

Nastaja vprašanje, kateri izmed obeh zakonov je starejši (prejšnji) in kateri je poznejši (mlajši).

1.) Oba zakona sta datirana z dne 28.

januarja 1922, t. j. z onim dnevom, katerega jih je kralj sankcioniral.

Katerega je isti dan preje sankcioniral, ne pride v poštev, ker to iz njih besedila ni razvidno, in ker pride za interpretacijo v poštev golo razglašeno besedilo zakona, glej pod E navedeni citat iz Rande.

Tem potom torej ni izhoda iz zagate.

B. Po stari, od našega slavnega Krainza zastopani teoriji, ki so jo znanstveniki sedaj že docela opustili, odloča v dvomu glede začetka v veljavnosti zakona čas njegovega nastanka.

Tozadevno je ugotoviti, da je bil sklenjen zakon o draginskih dokladah št. 70/22 v zakonodajnem odboru dne 26. decembra 1921; zakon o proračunskih dvajstih pa šele dva meseca pozneje v skupščini dne 25. februarja 1922.

Pa že po tej docela zastareli in danes opuščeni teoriji je zakon št. 70/22 starejši (prejšnji), zakon št. 56/22 mlajši (poznejši).

Člen 52. zak. št. 70/22 določa: »Ta zakon velja izza dne 1. januarja 1922. čl. 42 zak. št. 56/22 pa: »Obvezno moč pa dobi dne 1. marca 1922.«

V obeh zakonih je torej predvidena vacatio legis.

Če preiščemo to vprašanje na tej podlagi s pomočjo moderne pravne literature, pridemo do sledečega zaključka:

Gumplowicz: bivši moj učitelj, učenjak svetovne slave, član vseh svetovnih akademij znanosti (razum nemških), kate-

rega spisi so prestavljeni na vse svetovne jezike.

Oesterr. Staatsrecht (Verf. und Verwaltungsrecht) § 19 pravi: »V državnem pravu veljajo glede časovne veljave zakonov ista načela, kakor v zasebnem pravu.«

Prihajajo torej tu v poštev splošna interpretacijska določila o. d. z. (§§ 3 do 9).

Ravno glede tega vprašanja razpolagamo v civilnopravni literaturi s precejšnjim materialom.

Pfaff in Hoffmann: komentar pravika k § 9 o. d. z. pod IV.:

»Veljavnost zakona ne preneha že z nastankom novega zakona, tudi ne s tem, da se novi zakon sankcionira; če pa nastopi vacatio legis (kakor po obeh zgoraj cit. zakonih), tudi ne s publikacijo, marveč šele z začetkom veljavnosti.« Zakon pa postane veljaven šele takrat, ko dobi obvezno moč.

Še bolj jasno in precizno se izraža Pollak, Zivilprozessrecht st. 109:

»Ne odloča čas sankcije ali parazglasitev zakona, marveč čas začetka njegove veljavnosti. Vsled tega je oni zakon starejši, ki je stopil preje v veljavo nego drugi, akoravno je bil pozneje publiciran, kakor drugi.« Nadalje se sklicuje na veleuma Ungerja, ki zastopa isto naziranje.

Istega mnenja kakor razloženo, so še Krasnopolski v arhivu za cerkveno pravo zvezek 73 str. 64 in Petschek, Prager Jur.

Dr. Fr. Z. (Ljubljana.)

Kako je bilo dalje.

Schwarz je bil pikiran. Govoril je le najpotrebneje z menoj. Ko sem odhajal, me je z drugimi uradniki vred spremil na kolodvor. Še vedno se je držal resno. A ko je pripiskal vlak od Trsta sem in se je bilo treba ločiti, mi je padel okoli vratu in razjokal se je na ves glas. Jokal je in tulil, kakor otrok, tako da so bili vsi navzoči presenečeni in ne najmanj seveda jaz. Se je li zavedal, da je tudi on kriv moje bolezn? Je mar čutil, da je v prvi vrsti on vzrok, da sem prosil za premeščenje? Ali pa se ga je lotevalo celo kesanje? —

Dekreta mi ni bil dal. Ko sem pol leta na to prišel v Postojno pozdravit svoje prijatelje, sem se zgledal tudi pri njem. »Aha!« je zaklical, ko me je vzrl. »Ta pri-

haja po svoj dekret!« Jaz pa sem popolnoma preslišal te besede. Mislil sem si: »če ga nočeš dati, ga pa imej!« Jaz da bi prosil za kaj, kar mi gre? ... No, poslal mi ga je pozneje, ko je bilo res prišlo do poloma, ki sem se ga nadejal in je bil disciplinarnim potom premeščen v Novo mesto. Menda je pri tisti priliki v naglici podelal svoje zaostanke, pa sestavil še moj dekret in ga datiral seveda z dnem mojega odhoda iz Postojne. B'l je pisan izredno pristržno in lepo, kakor je znal pisati samo Schwarz...

Večkrat se zmislim na tega čudnega moža, ki je bil sestavljen iz samih protislovij, zmislim tudi na njegov tragičen konec. Ko je bil v Trstu pri namestništvu svetnik in se je nekoč vračal peš z neke komislje, je hodil po železnični progi med obema tiroma. Hipoma pa sta ga zajela dva od nasprotnih strani prihajajoča vlaka ter ga neusmiljeno razmesarila. Prenesli

so ga v bolnico in zdravniki so odločili, da mu treba amputirati obe nogi.

»Čemu to?« je vprašal. »Jaz sem na koncu! No, pa če hočete...«

In res so mu odvzeli obe nogi, ne da bi ga bili narkotizirali. Tisti, ki so bili zraven, so pravili, da ni med operacijo ne enkrat jeknil, s takim heroizmom je baje prenašal bolečine. Dve uri po operaciji pa je izdihnil...

III.

Pa sem jih imel zopet pred sabo tiste meni tako ljube, tako drage Kamniške planine! O kako sem često koprnal po njih! Včasih sem kar poskočil, ko sem se spomnil nanje in hitel proti »Rauberkomandi«, od koder jih je bilo vzreti ob ugodnem vremenu. Prav radi njih sem tudi tako rad šel v Št. Peter, kajti tudi od tam so se videle včasih, zlasti pozimi, kadar je bilo prav jasno in čisto nebo. Saj je bil tudi pogled na Nanos lep. Toda nič

Vierteljahrschrift III. str. 144, Fuchs v Grünhutovem časopisu zvezek 34, str. 554 in mnogi drugi.

Temu pravnemu naziranju je pristopilo tudi najvišje sodišče s svojo odločbo zv. IV. št. 1402.

Zak. št. 70/22 določa svojo veljavo izrecno izza dne 1. I. 1922, ter odlašala le svojo izvršitev, kar je nekaj bistveno drugega, ter glede časovne veljave nikakor ne pride v poštev.

Od obeh cit. zak. je potemtakem starejši zakon oni o drag. doklad. št. 70/22, ker velja od 1. I. 1922 dalje. Tega ne spreminja, da je bil kasneje publiciran, ne št. 70, ki jo ima v urad. listu, kakor tudi ne to, da ima v uradnem listu finančni zakon nižjo št. (56) nego prvi, ter tudi ne okolnost, da je bil sankcioniran šele 28. II. 1922 (glej citat iz Pollaka.)

Tem potom pridemo do ravno istega rezultata glede časovne veljavnosti teh dveh zakonov, kakor potom nepravilnega preiskavanja po Krainzevi teoriji.

Dognali smo da sedaj, da je:

1.) zak. o drag. dokl. št. 70/22 starejši, da je torej lex prior in da je

2.) zak. o prorač. dvanajstinalh št. 56/22 mlajši od prvega, da je torej lex posterior.

C. Ko smo sedaj rešili vprašanje časovne veljavnosti, je treba še dognati v kolikor je finančni zakon kot lex posterior upošteva geslo »lex posterior derogat priori« spremenil določbo čl. 52 zak. o drag. dokl. št. 70/22.

Tu moramo najpopreje konstatirati, da sta dejanska vidika čl. 52 zak. št. 72/22 in čl. 41. zak. št. 56/22 docela različna.

1.) prvo cit. čl. stoji na stališču, da se ima najprej izvršiti redukcija uradništva, na to se šele dovolijo potrebni krediti, in šele, ko bode izvršena redukcija, se izplačajo preostalim povišane dnevnice.

To je stališče z dne 26. dec. 1921.

2.) Uradniki so imeli sicer obljubo, dejanske rešitve pa ni bilo. Naši navijalci cen so izkoriščali nam obljubljene doklade v svoje namene, so pridno navijali draginski navijak in končno so vendar tudi prišla merodajna mesta do spoznanja, da se vendar ne more pustiti uradnikov kar direktno — lakote poginiti.

Razmere, ki so bile povod, za zakon št. 70/22 so se spremenile na slabše. Vsled tega velja tu načelo Krainz I. § 19: »Brez derogacije izgube zakoni svojo ve-

čez nebotične vrhove gorenjskih orjakov! Kako se bleste v svežem snegu, kadar jih zlasti razžarjeva vzhajajoče ali zahajajoče sonce! Zopet sem strmel zamaknjen vanje, zopet jih užival, užival z občutkom kot morda nikdo drugi!

In vse tiste lepe izprehode sem zopet imel — čez Zale v gozdček za Kalvarijo, ali pa skozi senčnate zaprške gozde in še višje gori, tja na Miležev vrh, ali kakor sem ga jaz prekrstil, Mili vrh, od koder je prezrlo oko lahko vso prostrano gorenjsko planoto in od koder se je odpiral tako diven pogled na ponosno triglavsko pogorje. Srkal sem zopet v polnih požirkih tisti krepčalni smrekov vonj sredi mekinškega gozda in če se me je lotilo pravo razpoloženje, sem plezal gori na Stari grad; drugikrat zopet sem se odločil za ravno pot po baržunastih travnikih ob šumeči, mladostno poskočni Bistrici čez Perovo proti Duplici in Šmarci, ali pa

ljavo, če je odpadel njih predmet ali sploh ali pa na ta način, kakor ga je zakon presumiral.«

(Konec prih.)

B. M. (Ptuj):

Uradne ure.

(Dalje.)

Pisarniški uradnik dela od 8.—12. in od 14.—18. Če se človek samo malo zamisli v njegov položaj, opazi vsak takoj, da mora biti ves dan v prašni sobi. Razen kvečjemu uro po kosilu ni nikoli na prostem na solncu, katero je vendar neobhodno potrebno za zdrav razvoj vsakega bitja. Posledica tega je ta, da je vsak pisarniški uradnik več ali manj bolehen in da izgledajo večinoma vsi že s 45 letom kljukasti kot paragrafi. O zdravju ni treba torej niti govoriti, ker jih itak umre 80% na jetiki pred dovršenim 35 letnim službovanjem.

Da bi se uradništvo posvetilo izobraževalnemu ali drugemu sličnemu delu, o tem niti misliti ni. Kako neki? Opoldne pride domov in je zadovoljen, da je po kosilu pri miru, da se malo odpočije, da bo mogel popoldne naprej delati. Zvečer po uradu mora imeti zopet malo odmora in se ne more od njega zahtevati, naj se truden poprime kakega dela. Kvečjemu, da prebere dnevne novice iz časopisa.

Sedaj bode razumel g. urednik, zakaj mu manjka gradiva za »Naš Glas«. Potem se čudijo nekateri politični voditelji, če prehaja pisarniško uradništvo v vrste stranke delavnega ljudstva. Kaj pa je drugega kakor delavec? Mar ni izkoriščen od vsakogar, ki je stopnjo višji od njega? Mar ne dela ves dan, samo s to razliko, da dela mesto v tovarni v pisarni! Pisarniški uradnik ne samo da ni enak manualnemu delavcu, temveč je še mnogo na slabšem.

V »Našem Glasu« (št. 6.) je neki »pisarniški uradnik« povedal, da velja še danes »Amtsinstruktion« iz I. 1855. Nič bolje ni pri drugih upravah. Kot primer slabega položaja pisarniškega uradništva navaja, da so dosegli manualni delavci v tej dobi poleg drugih ugodnosti tudi skrčenje svojega delavnega časa za 4 ure, medtem ko se ni glede uradnih ur pisarniškega uradništva v vsej tej dolgi vrsti let nič zboljšalo.

Temu gospodu bi samo to povedal: Kako naj se naš položaj v tem oziru izboljša, če nismo izboljšanja nikoli zahtevali? Samo od sebe ne pride nič! Da bi

sem krenil po gladki cesti tik ob vodi v nasprotno smer tja proti Shalavnici.

Življenje me je začelo zopet zanimati. Sicer še vedno nisem imel spanja, a vendar se mi je zdravje boljšalo počasi. Klorala in tistega groznega paraldehida mi ni bilo treba več jemati v takih množinah niti ne več tako redno kot prej. Sicer pa so zapisavali zdravniki tistikrat že tudi trional in sulfonal, ki sta učinkovala mileje in tudi sigurneje. Kolikor bolje sem spal, toliko lažje in raje sem delal. In dasi še davno nisem bil zdrav, so se vendar razsodbe in rešitve kar vsipale iz mojega peresa in vrnili so se zopet časi, ko sem se s tem večjim ognjem in veseljem vrgel na kako stvar, čim bolj zamotana je bila in čim večjo preglavico je morda delala že drugim prej. Tudi z literaturo sem se začel po malem zopet baviti.

(Dalje prih.)

nam naši gospodje na vodilnih mestih dali kaj prostovoljno, za tako radodarne pa jih vendar ne smemo imeti. Mnogo se bomo morali boriti, pa še ne bomo vsega dosegli. Ker brez boja ni zmage, se moramo podati v ta boj in sicer čim prej tem boljše.

Vse drugače bi bilo, če bi bile nepretrgane uradne ure.

Uradniki bi po končanem uradovanju šli, deloma par ur na sprehod, deloma bi imeli na deželi v zabavo kako njivo ali vrt za obdelovanje, tretji bi se bavili s čebelarejo ali sadjerejo itd. Vsak bi se posvetil kakemu delu, s katerim bi si okrepil na prostem zdravem zraku svoje telesne moči. Zvečer bi lahko, ker bi bil čil in svež, čital z veseljem kako leposlovno ali znanstveno knjigo, če česa učil ali se s čim drugim bavil. Vse drugače bi bilo uradniško življenje. Samo v tem slučaju bi se lahko reklo, da prebiva zdrav duh v zdravem telesu. Dokler pa bodo pretrgane uradne ure in bo pisarniško uradništvo delalo do 18. zvečer jih bo vedno več in več hiralo in bolehalo.

Dokler je kdo mlad ima še nekaj energije, katera se radi prevelikega napa ubija in izginja. Mesto različnih tinktur in praškov naj bi rajši zapisali več gibanja na prostem, kar se lahko edino doseže, če je uradništvo popoldne prosto. Potem bi izginile različne bolezni, bi se prihranil denar za dragega zdravnika in medikamente, denar pa bi se uporabil za zdravo in tečno hrano. Na ta način bi zginil tudi pri mnogih velik del tarnanja o bedi in pomanjkanju.

Država bi imela zdravo uradništvo, ki bi z veseljem delalo in ne bi smatralo urada kot nekako prisilno delavnico, katere komaj čaka, da se reši.

Delo ne bi prav nič zaostajalo.

V šestih urah bi se ravno toliko opravilo, kot sedaj v osmih. Vsakemu je iz lastne skušnje znano, da se v popoldanskih urah ne more tako delati kot se dela v jutranjih. Zlasti zadnji dve uri sta prava muka za vsakogar. — Naj mi nihče ne oporeka, da to ni res! Če slučajno kdo kaj takega trdi, ni predpoldne nič delal in je spočit ali pa je navaden »štrebar«, ki se hoče pri svojem šefu na ta način prikupiti. S tem svojim ravnanjem pa škoduje drugim, a največ samemu sebi. Če bi se delalo samo do 14. popoldne, bi se vsak dopoldne potrudil, da izgotovi točno svoje delo, kar je ravno pri veliki požrtvovalnosti in točnosti pisarniškega uradništva že sedaj slučaj.

Osobje bi se zaradi tega prav nič ne pomnožilo. Vsi smo državljani enega in istega kraljestva. Kot taki imamo vsi enake dolžnosti in pravice. Če imajo po nekaterih mestih in uradih že vpeljane nepretrgane uradne ure, in če se pri teh uradih brezhibno uraduje z istim osebjem kot prej s pretrganimi urami, zakaj bi se to ne vpeljalo povsod?

Tisti razlogi, ki so prisilili vodilne faktore, da so vpeljali nepretrgane uradne ure v Beogradu, Ljubljani itd., zakaj ne bi veljali tudi za Maribor, Celje, Ptuj itd.? Zakaj ta protekcija nekaterih mest? Če je že enim ta ugodnost priznana, moramo zahtevati, da jo priznajo vsem. Vsi služimo eni in isti državi, enemu in istemu kralju, radi tega ne sme biti med poednimi razlike.

Plod tega poznega spoznanja, sta bila čl. 6. in 41. fin. zak. št. 56/22, v katerih

se je dočela odstopilo od zgoraj pod 1.) navedenih predpogojev:

Evo dokaz.

Čl. 6. predvideva sicer redukcijsko komisijo do 1. aprila 1922. (V časopisih smo pa brali, da je komisija zaprosila podaljšanja roka). Tudi zadnji odst. čl. 41 omenja redukcijo.

O izvršivi redukcije pa ta zakon sploh nima moritornih določil.

Vključ stavljenemu roku (do 1. IV. 1922) pa določa člen 41., torej zavedajoč se, da redukcija do 1. IV. ne bo izvršena brez omejitve, da se naj izplačajo vsem državnim uradnikom izza dne 1. IV. draginjske doklade ter razlika med prejšnjimi dokladami v dveh obrokih.

Predlog zakona o civilnih državnih nameščencih.

Predlog zakona je v splošnem dober in sloni na modernih principih, tako da je po mojem mnenju hiter napredek v državni upravi mogoč.

V naslednjih vrsticah hočem opozoriti na nekatere nedostatke, kojih odstranitev bi bila ne le v prid državnega uslužbenstva, marveč v prvi vrsti v korist državne uprave same.

Glede četrtega poglavja sem mnenja, da moramo zahtevati odmero službenih prejemkov v zlati valuti, t. j. po zlati tečajni vrednosti. Človeško delo je glavni- ca, ki jo je treba izražati le v zlati valuti. Če moramo mi plačevati trgovcu, obrtniku itd. vse po tržni, t. j. približno v zlati vrednosti, zakaj bi potem mi ne dobivali naših plač v zlatu, t. j. v absolutni vrednosti? Kako to doseči, ne da bi se kršilo ravnotežje v državnem proračunu?

Vsi državni izdatki in dohodki naj bi se izražali v proračunu v zlatu, realizirali pa po tečajni vrednosti denarja na ta način, da bi vlada, n. pr. vsakega 15. v mesecu odredila tečaj denarja po zlati vrednosti, po kateri se imajo v prihodnjem mesecu zaračunavati vsi državni dohodki in izdatki. Ravnotežje v državnem gospodarstvu bi bilo na ta način zjamčeno in odpravljena bi bila krivica, ki se nam godi. Potem bi n. pr. kmet ne plačeval samo kratnega predvojnega hišno-razrednega davka in samo 4kratne predvojne zemljarine, jajca, moko, maslo, prašiče, vole itd., pa prodajal po tečaju vrednosti denarja, t. j. po 50kratni predvojni ceni. Trgovci bi ne plačevali obrtnega davka samo v 4kratni predvojni višini, svoje blago pa prodajali v zlati valuti in mi bi ne dobivali naših plač v fiktivni, marveč v zlati vrednosti. Izključeno bi bilo potem, da živi en stan dobro na račun drugega; izginilo bi veriženje, tihotapstvo, valutna spekulacija, nezadovoljnost in fluktuacija dinarske vrednosti. Sleherni bi imeli veselje do dela, ki edino le more osrečiti človeka. Če bi dobivali službene prejemke v zlati vrednosti, bi odpadle tudi komplicirane naredbe o draginjskih dokladah in tudi uprava bi bila enostavnejša. Seveda tega ne bomo dosegli kmalu, ker so ob devaluaciji denarja delavne moči mnogo ceneje in napravljajo kapitalisti zaradi tega, ker prodajajo svoje pridelke in izdelke v zlati valuti, mnogo večje dobičke in bogatijo hitreje. Uprav radi tega so na genovski konferenci zastopniki vseh držav, ki nimajo takozvane »zdrave« valute, enoglasno odklonili predlog ruskih delegatov, da naj se uvede povsod zlata valuta.

Vključ temu pa moramo zahtevati odmero plač in mezd po tečajni vrednosti denarja in v tem vprašanju skupno nastopati z delavci; uspeh potem tudi pri nas ne izostane. V Nemški Avstriji dobivajo delavci in državni uslužbenci draginjske doklade, kojih višina se ravna po višini tržnih cen (Geleitzulage) in prav tako se plačujejo davki z dokladami (nekakšen ažio ali naddavek), ki se odmerjajo po tečajni vrednosti denarja. Tudi pri nas plačujejo nekateri denareni zavodi in nekatere tovarne svojim uslužbencem draginjske doklade, ki se vsake tri mesece odmerjajo po višini tržnih cen (po številkah indeksa).

V čl. 51. je predpisan za prehod iz pomožnih v glavne delovne skupine strokovni izpit. Ker je ta preizkušnja pravzaprav dokazilo sposobnosti za predstojnika, je treba, da dokaže kandidat ne samo potrebno strokovno znanje, marveč tudi da zna ocenjevati svet in življenje ter se more uživati v dušo drugega, t. j. da more presojati dejanja in nehanja svojega bližnjega po okoliščinah, v katerih je dotičnik. Predstojnik mora torej imeti poleg strokovne tudi precej splošne izobrazbe. Imeti mora temeljne pojme o raznih boleznih osobito o nervoziteti in pravilnem vedenju, da more individualno kvalificirati prideljane uslužbence in pravilno z njimi postopati. Uslužbenec, ki ve, da ga je predstojnik iz zlobnosti ali radi pomanjkanja splošne izobrazbe krivično ocenil ali s katerim postopa predstojnik netaktno izgubi veselje do dela, misli le na pridobivanje izven službe ter postane popolnoma neploden v službi.

Na žalost se dogaja pri nas pogostokrat da ravna predstojnik napačno s podrejenimi uslužbenci, ali pa jih krivično kvalificira. Naj navedem samo dva primera, ki sta se pravkar dogodila!

Delegatu min. financ v Ljubljani se je glasom časopisnih vesti potom brzojavke (ne rezervatno, kakor bi se moralo zgoditi) zagrozilo z disciplinarno preiskavo, in celo raditega, ker je hotel zakon o drag. dokladah izvrševati pravilno t. j. tako, kakor je bil objavljen v Služb. Novinah. — Drugi primer! Predstojnik nekega urada je popisal prideljenega uradnika takole: »N. N. je znan maroder, se je javil bolnim, a ker ni navedel bolezni in smo ga videli okoli postopati, smo zahtevali zdravniško spričevalo ali takojšnji nastop službe; N. N. je skrajno malomaren uradnik, ki s svojo indolenco uradu več škoduje nego koristi. Ker se »baje« prav dobro razume na valutne spekulacije, bi se mu ustreglo, če bi ga razrešili službe in upokojili, kajti iz tega človeka ne bo nikdar pošten uradnik.« — Uradni zdravnik, ki ga je čez tri dni po tej oceni preiskal, je ugotovil: »Trpi na težkih progresivnih spremembah, oči na tuberkulozni podlagi; zato je vid skrajno oslabšan. Ker vidi na enem očesu le prste na drugem pa tudi le 6/18, očesu je trajno nesposoben opravljati službo, predlagam, da se ga trajno upokoji.«

Ali ni to sramota za predstojnika? Kako zelo bi škodovala ta krivična ocena prizadetemu, za napredovanje če bi ne bil že upokojen?

Radi tega poročila bi morala predpostavljena oblast v interesu službe klicati takega predstojnika na odgovornost, ker je njegovo poročilo neresnično in temelji na »čenčarijah« (na »baje«) ne pa na dejstvih. Da se vbodoče vsaj deloma prepre-

čijo slične krivice, predlagam k čl. 100. v interesu službe kot drugi odstavek:

Predstojnik mora imeti temeljne pojme o dostojnem vedenju in o zdravstvu osobito o nervoziteti, da more pravilno presojati njihova dejanja in nehanja po okoliščinah, v katerih se službenec nahaja. Predstojnik mora imeti tudi utrjen značaj.

Ta določba bi dala marikakemu uslužbencu spodbude, da bi začel takoj po vstopu v državno službo proučevati knjige, o zdravstvu, lepem vedenju itd., kar bi ne pripomoglo le k hitremu napredku v državni upravi, temveč bi marsikaterega obvarovalo pred slabimi skušnjavami osobito pred boleznimi, ki pehajo njega in njegovo družino v socialno bedo.

Konec prih.

Društvo upokojenih javnih nameščencev za Slovenijo.

Iz tajniškega poročila na občnem zboru dne 23. marca 1922.

Konec.

Dne 23. avgusta 1921. pa se je izročila narodnemu poslancu prof. Reisnerju obširna razprava s predlogi glede sprememb in dopolnitve nekaterih določil v načrtu nove službene pragmatike. Najvažnejša točka teh predlogov se nanaša na regulacijo prejemkov penzioniranih oseb, ki uživajo pokojnino po dosedanjih zakonih. Društvo je predlagalo v tem oziru modifikacijo člena 187. v predlogu zakona o državnih uradnikih, poduradnikih in službenikih, in nasvetovalo, da naj se v tem členu sprejme določba, ki naj se točno glasi: »Ta zakon se mora hkrati prilagoditi v vseh svojih določbah tudi na upokojence, ki so bili že poprej upokojeni.«

Odbor je razposlal 175 vabil na tovariše v raznih kraljih Slovenije za pristop k društvu. Od teh se je odzvalo samo 69 tovarišev, drugi niso čutili potrebe se nam pridružiti, niti niso vrnili položnic, za kar smo jih v slučaju nepristopa izrečno prosili.

Društvo je šlo koncem leta 150 članov, in sicer 129 rednih in 21 izrednih članov, oziroma vdov. V Sloveniji živi, kolikor je nam znano, okoli 650 državnih upokojencev. Od teh je torej 521, ki niso člani našega prepotrebnege društva. Vidi se, da velika večina naših tovarišev, katerih ekstenzenca je zaradi neznosne draginje ravnotako ogrožena, kakor nas drugih, nima smisla za skupno delovanje v svojo lastno korist. Mnogo je tudi takih, ki na poziv, da naj pristopijo k društvu, prav radi odgovarjajo: »E, saj tudi z društvom nič ne dosežemo! Tem črnogledom naj bo povedano, da bi bila njih usoda brez našega društva do danes ostala tako klaverna, kakor je bila pred dobrim letom dni!«

Toda našeta fakta ne odtehtajo idealnih uspehov, ki so se dosegli s tem, da je društvo kot strokovna organizacija stopila v ožji stik z »Osrednjo Zvezo« ter tam v krogu aktivnih tovarišev našla simpatičen pozdrav in kolegijsko ročustvovanje naših teženj.

Pred vsem pa moramo z globoko zahvalo in priznanjem izrednih zaslug za blagobit upokojencev omeniti »Zveznega« predsednika in narodnega poslanca, g. prof. Reisnerja. S posebno vne- mo in prirojenjo mu žilavostjo se je lotil rešitve uradniškega problema, čigar del tvori tudi sanacija pokojninskega stanja. Njegovi inicijativi se je posrečilo, da je zakonodajni odbor v Beogradu ravno še pred zaključkom odmerjen mu bogodavne dobe, to je dne 27. decembra 1921. odobril zakon o draginjskih dokladah aktivnih državnih uslužbencev, upokojencev in upokojenk. Nove določbe tega zakona so za nas dokolaj ugodnejše nego one prejšnjih uredb, kar je itak že znano iz poročila, katero je podal Reisner na javnem shodu državnih uradnikov in upokojencev dne 30. decembra 1921.

Zaključujem svoje izvajanje z iskreno željo, naj bi nam že bližnja bodočnost prisodila izdatno omiljenje našega težkega položaja.

Vestnik.

Popravek. Protipredloge k osnutku nove službene pragmatike je vposlalo »Društvo drž. pisarniških uradnikov« in ne poduradnikov, kakor je napačno poročano v št. 17. »Našega Glasa«.

Pozor! Vsem c. g. naročnikom, ki nimajo do 30. junija t. l. naročnine že plačane, smo danes označili poleg naslova vsoto, ki bo z dnem 30. junija t. l. v zastanku, in jih vljudno prosimo, da nam te zneske nemudoma nakažejo. Vso doslej plačano naročnino smo pri tem vpoštevali tako, da ima vsak zabeležen oni znesek, ki bo s 30. junijem na dolgu za nazaj! Naročniki, ki so plačali takol z novim letom polletno naročnino, t. j. 50 K, imajo vsled neizogibnega povišanja naročnine s 1. aprilom t. l. tedaj vplačati še 15 kron oni, ki so plačali le za prvo četrtletje, t. j. 25 kron, imajo plačati 40 K; kdor pa dolguje kak znesek še za lansko leto, seveda poleg tega tudi še doletni lanskeletni ostanek. Položnice smo poslali vsem že koncem marca, stale pa so večinoma neuporabljene! Prosimo ponovno vse g. naročnike, da plačujejo naročnino točno, vse tovariše vobče pa, da list naroče in agitirajo zanj povsod in pri vsaki priliki nabirajo nove naročnike in prispevke za tiskovni sklad. Uredništvo, kakor tudi uprava dobivata od tovarišev različna vprašanja in dopise, ki jim ne moreta pri najboljši volji odgovorjati, ker se ne tičejo uredništva, oziroma uprave; naj se tedaj pošillajo O. Z., ker se sicer stvar s pošillanjem od uredništva do uprave in od te do O. Z. le zavlačuje in napravila nepotrebno delo, prizadetim pa povzroča ogorčenje radi počasnosti, katere pa ni kriv ne urednik ne uprava in tudi ne O. Z., marveč oni, pi piše na napačni naslov! — Uprava.

Prof. Jos. Reisner je 26. aprila t. l. odstopil kot predsednik O. Z. in svoj odstop oficijalno prijavil. Za O. Z. namenjeni dopisi in vloge naj se odslej pošillajo redno in samo tajništvu O. Z. V prihodnji številki se boče, mo z razlogi odstopa baviti podrobneje. Za danes bodi samo ugotovljeno, da zadnji shod O. Z. k dstopu prof. Reisnerja ni malo pripomogel.

V uvodniku Našega Glasa z dne 20. IV. 1922 št. 16. se zavzema gosp. Pirkmajer za uvrstitev drž. nameščencev v kategorijo, v kateri služijo sedaj, čeravno nimajo sedaj zanje predpisane predizobrazbe. Upravičenost te zahteve je jasna in menda ni uradnika, ki bi jo zanikal. Ravno tako pa je upravičena zahteva, da se uradniki z višjo kot zahtevano predizobrazbo uvrstijo v kategorijo, ki odgovarja njihovi predizobrazbi, čeravno služijo v nižji kategoriji. Če je vstopil učenec po dovršeni 4. gimnaziji ali realki n. pr. v davčno službo, je že lahko z dopolnjenim 17 letom postal uradnik XI. čin. razreda, bil uvrščen v konkretni status in po svojem staležu napredoval, če pa je vstopil po dovršeni maturi, ni samo zakasnil 4 ali 3 leta napram četrtošolcu, ampak tudi napredovanje ter je končno dovršil 4 ali 3 leta pozneje svojo službeno dobo. Te kolnosti se nikakor ne morejo in ne smejo prezirati. Sicer je tem državnim nameščencem dana možnost, da prestopijo v višjo kategorijo, morajo pa položiti tozadevni strokovni izpit, ki začne gnot. no učinkovati po prvi ugodni kvalifikaciji.

Mlajši uradniki se seveda še lahko potrudijo, da napravijo izpit in čakajo na kvalifikacijo, za starejše, kojim manjka 3 ali še manj službenih let, pa ta ugodnost nima smisla. Predlagam torej, da se tozadevna določila v novi pragmatiki spremene v toliko, da se uradniki, ki služijo v kategoriji, za koje se zahteva manj izobrazbe, kot jo dokažejo posamezniki, da se ti posamezni uradniki uvrstijo vsaj glede temeljne plače v kategorijo, ki odgovarja njihovi predizobrazbi. — A. K.

Seja posmrtnskega sklada društva drž. pisarniških uradnikov se vrši dne 9. maja ob pol 8. zvečer v mestni posvetovalnici na magistratu z dnevnim redom: Končna redakcija osnutka pravil. Vsi odsekovi člani ter vsi društveni člani — interesi se vabijo, da se te seje polnoštevilno udeležijo. — Odsekov načelnik.

Na izrednem obnem zboru Nabavljalne zadruge javnih nameščencev v Ljubljani, ki se je vršil v Mestnem domu dne 27. t. m., so bili izvoljeni v upravni odbor tovariši: Karl Urbančič, J. Milavec, Andrej Šturm, Josip Nanut, Franc Rehberger in Mirro Luznar, v nadzorstveni pa Adolf Ribnikar, dr. Šmajdek, Angel Šavnik, Ivan Benkovič, Leopold Primožič in Joško Beguš. Občni zbor, ki je potekel prav mirno, je pokazal, da se javni nameščenci malo zanimajo za svoje gospodar. podjetje.

Neverjetna se je zdela vsem našim človeškočutim ljudem novica, da hoče fin. ministrstvo skrečiti rodbinske doklade državnim slugom na zneske samo za ženo in enega otroka v času, ko draginja katastrofalno narašča in ko so se draginjske doklade na novo zvišale poslancem in nekaterim višjim uradnikom. Komaj se je ta strašna balkanska novica uresničila s papirnatiimi ukazi in z izpeljavo denarnih nakazil za skrajšana izplačila, že je enaka novica kakor strela iz jasnega neba zadela tudi poduradnike in drugo v 6. členu zakona o draginjskih dokladah navedene drž. nameščence. Ta nepravilna ministrska odločba je bila baje obenem sklenjena za vse nižje drž. uslužbence, a so jo prav po lisičje izdali najprej za slugo in tedaj pozneje za poduradnike, ker si najbrž niso upali obenem vreči jo v javnost za obe najnižji kategoriji v svasti si kršitve ali zlorabe zakona in v nebovpijoče krivice, ki so jo nam naredili. To dejstvo pa tudi kaže, da so pri ministrstvih ljudje, ki imajo tako velike prejemke, da nič ne čutijo strahote draginje in iz nje izvirajočega pomanjkanja, s katerim se moramo boriti ubogi javni nameščenci, zlasti še tisti, ki imamo več otrok. Zato bi bilo jako pošteno in umestno, da bi si dotični visoki gospodje sami prikrajšali svoje prevelike dohodke v toliko, da bi vsaj nekoliko začutili grozne posledice draginje, ki jih moramo trpeti mi drugi sodržavljeni in potem bi pač imeli z nami več sočutja kakor papir, na katerega pišejo in bi bolje premislili, kaj delajo, ko gonijo v obup najbednejše državne nameščence. — F. R.

Društvo sodnih poduradnikov in slug za Slovenijo opozarja še enkrat vse svoje člane na točno plačevanje članarine. Plačati je vsaj za tri mesece vnaprej, da ne bo treba reklamirati nikdar nobenih zaostankov. Pripetil se je slučaj, da je enemu naših članov umrla soproga. Bil pa je s plačanjem članarine v zaostanku in ga je šele po smrti soproge poslal društvu. Društveno vodstvo mu je zaradi tega nakazalo le znesak 500 K namesto 1000 K kot posmrtnino. — Odbor.

Krško. Podpisani javni nameščenci in upokojenci v Krškem odločno protestirajo proti skrečenju rodbinskih doklad nižjim javnim nameščencem in nameravanemu zavlačevanju izplačila II. obroka zaostanka draginjskih doklad ter se pridružujejo sklepom javnega protestnega shoda, sklicanega od Osrednje zveze javnih nameščencev in upok. na 18. aprila t. l. v Ljubljani. Krško, dne 18. aprila 1922. Slede podpisani.

Občni zbor društva jugoslovenskih drž. javnih uslužbencev in upokojencev v Mariboru je dne 22. aprila 1922 soglasno sprejel nastopne resolucije: Točki 1—2 resolucije so glasile kakor resolucija O. Z., ki jo objavljamo na drugem mestu. 3.) Odločno zahtevajo, da se v členu 6 in 7 zakona navedenim uslužbencem zvišajo draginjske doklade na 22 dinarjev ter da se zvišane draginjske doklade izplačajo tudi začasnim uslužbencem z veljavnostjo izza dne 1. I. 1922. 4.) Zahtevamo, da se v okoliških občinah Krčevina, Lajtersberg, Pobrežje, Studenci in Tezno službujoči državni uslužbenci in tamkaj stanujoči upokojenci uvrstijo v isti draginjski razred kakor Maribor, ker so ti uslužbenci in upokojenci navezani na mariborski trg, vsled tega občutijo draginjo v isti meri. 5.) Po sklepu finančnega odbora hoče vlada odpuštili v pravosodni upravi za Slovenijo 286 uslužbencev, to je skoraj četrtno vsega osebja. Ker so uslužbenci pravosodne uprave pri sedanjem številu le z naporom vseh moči zmagovali delo, bo sklenjena redukcija uradništva zadela pravosodje tako globoko, da bo redno poslovanje popolnoma onemogočeno. Nivo pravosodstva bo vsled tega občutno padel. Protestiramo zato odločno proti tej nameri iz navedenega razloga, pa tudi iz razlogov, ker je nameravana redukcija brez stvar. ne podlage, kajti po mnenju predsedništva višjega deželnega sodišča bi se v najskrajnejšem slučaju zamoglo opustiti v pravosod. ni upravi 151 oseb. 6.) Protestirajo proti nameri finančnega ministra, da obdači nabavljalne zadruge državnih uslužbencev z davkom na poslovni promet, ker so te zadruge po členu 78. uredbe z dne 5. decembra 1920 Službene Novine št. 292 oproščene neposrednih in sicer po pravem pojmovanju ne le takrat veljavnih, ampak tudi eventualno pozneje uvedenih davkov. Ta namera gosp. finančnega ministra nasprotuje zakonitim določilom in bi razen tega povečala bedo državnih uslužbencev, ker bi se povišale cene življenskih potrebščin. — O. Z.

Krojaštvo **Fran Iglič** Krojaštvo
Ljubljana, Kolodvorska ul. št. 28.
Izdelovanje oblačil za gospode, otroke in uniforme.
Za dame po najnovejšem modernem kroju.
Lastna zaloga modnega blaga.
— Uradnikom znaten popust. —

M. Mihelič
LJUBLJANA, Selenburgova ulica.
Specialna trgovina ščetarskih izdelkov.
Parfumerija in galanterija.
Edina zaloga jugoslovenskih igralnih kart.

VZAJEMNA POSOJILNICA

REG. ZADRUGA Z O. J. V LJUBLJANI

dovoljuje javnim uslužbencem posojila na osebni kredit proti poroštvu, zazuambi na službene prejemke in zastavi življenskih polic na daljšo dobo in proti malim mesečnim odplačilom :: 7% obresti.

HRANILNE VLOGE SE OBRESTUJEJO PO

4%

Prošnje se rešujejo zelo hitro. Zahtevajte prospekt.

Razširjajte „Naš Glas“